

17.4.2020

Eduskunnan lakivaliokunnalle

HE 44/2020 vp *Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulosottokaaren väliaikaisesta muuttamisesta*

TPA 20/2020 vp *Toimenpidealoite velallisten aseman parantamisesta COVID-19-pandemian aikana*

ASIA: Eduskunnan lakivaliokunnan pyytämä asiantuntijalausunto

Covid-19-pandemian aiheuttamien terveydellisten tai poikkeusoloista johtuvien rajoitusten vuoksi lukuisten kansalaisten ja yritysten taloudellinen tilanne on nopeasti, yllättäen ja poikkeuksellisesti heikentynyt. Valtioneuvoston antamien poikkeusoloista johtuvien rajoitusten myötä, suuri määrä yrityksiä on joutunut keskeyttämään tai lopettamaan toimintansa. Tästä syystä yritykset ovat joutuneet lomauttamaan tai irtisanomaan suuren määrän työntekijöitään omien tulojensa loppumisen seurauksena. Poikkeustila koskettaa siten suuresti sekä yrityksiä että niiden työntekijöitä. Sekä yrittäjät että työntekijät saattavat joutua odottamaan päivärahoja/korvauksia hyvinkin pitkän ajan. Osa yrittäjistä voi jatkaa toimintaansa ja osa työntekijöistä voi palata töihinsä poikkeustilan päättymisen jälkeen. Osalle talousvaikeudet ja maksukyvyntuute olisivat siis tilapäisiä. Siksi olisi kohtuutonta, mikäli he joutuisivat ulosmittauksen kohteeksi ja saisivat maksuhäiriömerkinnän poikkeusolojen seurauksena.

Monelle kansalaiselle tai yrittäjälle toistuvaistulo on muuttunut ja pienentynyt palkkatulosta tai elinkeinotulosta työttömyyskorvaukseksi. Osa näistä on ennestään ulosottovelallisia, osa taas on pystynyt suoriutumaan velvoitteistaan ennen koronaepidemian aiheuttamia poikkeusoloja. Osalla viimeksi mainituista saattaa olla puskurirahastoja, joilla he voivat selvitä velvoitteistaan muutaman kuukauden ajan, mutta poikkeustilan kestäessä myös suurella osalla näistä kansalaisista on vaara ajautua maksuvaikeuksiin. Maksuvaikeudet tulevat näkymään kuukausien viiveellä. Tästä syystä lain väliaikaisella muutoksella olisi syytä varautua riittävän pitkäksi ajaksi myös tällaisten kansalaisten heikentyneeseen taloudelliseen tilanteeseen. Maksuvapaiden kuukausien lisääminen ennestään ulosottovelallisille ja täytöntöönpanon lykkääminen sekä maksusuunnitelmien tekeminen covid-19-epidemian vuoksi velkaantuneille, kohtelisi tasapuolisesti molempia ryhmiä.

Hallitusohjelmassa (HO 2020) on asetettu tavoitteeksi kansalaisten ylivelkaantumisen estäminen. Oikeusministeriö yhdessä mm. talous- ja velkaneuvonnan kanssa ovat käynnistäneet toimenpiteitä hallitusohjelman asettamien tavoitteiden saavuttamiseksi. Olisi harmi, mikäli nämä käynnistetyt toimenpiteet osoittautuisivat turhiksi siitä syystä, että esitettyä väliaikaista muutosta ulosottokaareen ei säädettäisi jatkumaan riittävän pitkäkestoiseksi.

17.4.2020

Jotta esitetyllä lakimuutoksella ja toimenpideoitteella saavutettaisiin tarkoitetut tavoitteet ja parhaat tulokset kansalaisten suojelemiseksi joko ulosoton huojentamisella määräajaksi tai estämällä tilapäisesti koronaepidemian vuoksi velkaantunutta kokonaan ulosottomenettelyltä sekä maksuhäiriömerkinnän saamiselta, lain olisi syytä olla voimassa riittävän pitkään. Samalla tulisi puuttua myös viivästyskoron määräytymiseen tänä poikkeusaikana niin, että se määräytyisi poikkeuslain voimassaoloaikana korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentin perusteella (eli olisi 7 %) eikä korkolain 4 §:n 2 momentin perusteella määräytyvä luoton juokseva korko, joka voi olla todella suuri. Mikäli ulosoton lisättyjen vapaakuukausien aikana viivästyskorko määräytyy normaalisti korkolain 4 §:n 2 momentin mukaan, viivästyskorko kasvattaa velkojen kokonaismäärää.

Edellä mainituin perustein lausun, että ehdotettu lakimuutos ulosottokaareen tulisi olla voimassa ainakin 31.12.2020 saakka. Muuten lakimuutoksen sisältöön ei minulla ole huomautettavaa.

Helsingissä 17. päivänä huhtikuuta 2020

Virva Sirén
Yksikkövastaava / talous- ja velkaneuvoja
virva.siren@oikeus.fi
029 – 566 0097

Helsingin oikeusaputoimisto / talous- ja velkaneuvonta
Porkkalankatu 13 J-rappu
00180 Helsinki

PL 600
00181 Helsinki